

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 15 maja 2019 r.

sprawy **B. R.**

oskarżonego z art. 190 § 1 k.k.

z powodu kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
subsidiarnego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w C.

z dnia 28 lipca 2017 r., sygn. akt II K [...],

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną ;**
- 2. obciążyć oskarżyciela posiłkowego subsidiarnego
kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

B. R. został oskarżony o to, że:

1. w marcu 2012 roku w W. gm. P. groził J. W. popełnieniem przestępstwa na jego szkodę, która to groźba wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę jej spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,
2. w dniu 22 czerwca 2013 roku w W. groził J. W. popełnieniem przestępstwa na jego szkodę, która to groźba wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę jej spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.
3. w dniu 01 marca 2014 roku w W. groził J. W. popełnieniem przestępstwa na jego

szkodę, która to groźba wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę jej spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

4. w okresie od marca 2012 roku do początku kwietnia 2012 roku w W. groził J. W. popełnieniem przestępstwa na jego szkodę, która to groźba wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę jej spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2017 r., sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w C.:

- w punkcie I. na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k., art. 67 §1 k.k. postępowanie karne o czyn opisany i zakwalifikowany w pkt I części wstępnej wyroku wobec oskarżonego B. R. warunkowo umorzył na roczny okres próby;
- w punkcie II uniewinnił oskarżonego B. R. od pozostałych zarzuconych mu czynów, opisanych w punkcie II, III i IV części wstępnej wyroku;
- w punkcie III. i IV. orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku apelację, na korzyść oskarżonego, wywiódł prokurator, który zaskarżył orzeczenie „w części opisanej w punkcie I części dyspozytywnej wyroku” zarzucając mu:

- „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w punkcie pierwszym części wstępnej wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na bezpodstawnym uznaniu za wiarygodne zeznań pokrzywdzonego J. W. podczas, gdy w sprawie nie ujawniono żadnego obiektywnego dowodu przemawiającego za wersją pokrzywdzonego, a przeprowadzone w toku postępowania dowody oraz wszelkie ujawnione na rozprawie okoliczności dotyczące opisanego czynu jak i cech osobowych i zachowania pokrzywdzonego jednoznacznie zaprzeczają przedstawionej przez niego wersji zdarzenia”;
- „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 55 § 4 k.p.k. polegającą na niewłaściwym zawiadamianiu prokuratury o terminach rozpraw, a w przypadku jednego terminu na niezawiadomieniu prokuratury o rozprawie, co uniemożliwiło prokuratorowi wstąpienie do sprawy i złożenie istotnych wniosków dowodowych, które mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy”;
- „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 k.p.k. polegającą na nieprzeprowadzeniu na rozprawie dowodów z zeznań funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w C. sierż. szt. K. L. oraz asp. szt.

G. C., których zeznania złożone w toku postępowania przygotowawczego posiadają istotną wartość dowodową ponieważ dotyczą okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka [...], Sąd Okręgowy w S. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił B. R. od przypisanego mu czynu kwalifikowanego z art. 190 § 1 k.k. opisanego w pkt. I jego części dyspozytywnej i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu rażące naruszenie przepisu art. 190 § 1 k.k. mające istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez błędną wykładnię i niesłuszne niezastosowanie naruszonego przepisu w odniesieniu do bezspornie ustalonego w sprawie stanu faktycznego, a w szczególności poprzez uznanie, że wypowiedź oskarżonego skierowana do oskarżyciela subsydiarnego nie wyczerpywała znamion czynu zabronionego, pomimo iż wypowiedź ta w kontekście jej wypowiedzenia wprost zapowiadała popełnienie w przyszłości czynu zabronionego na szkodę J. W. w postaci co najmniej naruszenia jego nietykalności cielesnej, a tym samym wyczerpywała znamiona przestępstwa określonego w przepisie art. 190 § 1 k.k.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, z przyczyn szczegółowo wskazanych poniżej, okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Na wstępie należy zauważyć, że obraza przepisów prawa materialnego polega na błędnej wykładni zastosowanego przepisu, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu albo niezastosowaniu określonego przepisu, w sytuacji, gdy jego zastosowanie było obowiązkowe. Oznacza to, że naruszenie prawa materialnego może polegać m.in. na wadliwej ocenie przestępności czynu lub

przyjęciu nieprawidłowej kwalifikacji prawnej. Zarzut obrazy prawa materialnego co do zasady powinien być podnoszony wyłącznie wtedy, gdy skarżący nie kwestionuje prawidłowości poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Wyjątek dotyczy jedynie sytuacji, w której zarzutowi obrazy prawa materialnego nadano charakter zarzutu ewentualnego, bądź przypadku, w którym błąd w ustaleniach faktycznych (najczęściej błąd braku) jest konsekwencją wadliwej wykładni prawa.

Zwrócenie uwagi na powyższe kwestie było konieczne albowiem treść nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie pozostawia wątpliwości, że jego autor - pod pozorem zarzutu obrazy prawa materialnego - w rzeczywistości podniósł, niedopuszczalny na gruncie postępowania kasacyjnego (art. 523 § 1 k.p.k.), zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Zawarte w kasacji wywody nie zmierzają bowiem do zakwestionowania prawidłowości dokonanej przez sąd II instancji wykładni przepisu art. 190 § 1 k.k., ale do zanegowania przyjętego przez sąd odwoławczy znaczenia słów użytych przez oskarżonego. Skarżący zmierza bowiem do wykazania, że słowa oskarżonego o treści: „żeby tu nie było ojca to bym ci przypier....” były równoznaczne ze zwrotem „pobiję cię, jeżeli nie będziesz znajdował się w towarzystwie ojca”. Z taką interpretacją wypowiedzi B. R. kategorycznie nie zgodził się sąd odwoławczy, uznając, że zarówno językowy sens tej wypowiedzi, jak i okoliczności, w których została ona sformułowana nie pozwalają na uznanie, że odnosi się ona do zdarzeń przyszłych i próżno w niej „szukać intencji zapowiedzi dokonania zamachu na oskarżyciela posiłkowego kiedy indziej, wtedy, kiedy będzie on pozbawiony towarzystwa ojca” (k. 222 v.). Sąd drugiej instancji stwierdził nadto, że ze słów oskarżonego wynikało jednoznacznie, że żadna krzywda J. W., z uwagi na obecność ojca, nie zostanie wyrządzona. Te ustalenia stały się podstawą uznania, że zachowanie oskarżonego nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego z art. 190 § 1 k.k. Dokonana przez organ ad quem ocena prawna zachowania oskarżonego, w świetle przedstawionych ustaleń faktycznych, nie może zaś nasuwać jakichkolwiek wątpliwości.

Zgodnie z utrwalonym w doktrynie poglądem **treścią groźby musi być zapowiedź popełnienia przestępstwa** (podkreślenie – SN). Istotą groźby jest bowiem oddziaływanie na psychikę drugiej osoby przez przedstawienie

zagrożonemu zła, które go spotka ze strony grożącego albo innej osoby, na której zachowanie grożący ma wpływ (tak trafnie A. Zoll (w:) Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117 - 211a, W. Wróbel (red.), A. Zoll (red.), WKP 2017, komentarz do art. 190, teza 4). Skoro zatem sąd odwoławczy uznał, że wypowiedź oskarżonego zarówno ze względu na użyte w niej słowa, jak i kontekst komunikacyjny oraz intencję nadawcy, nie pozwala na odkodowanie z niej komunikatu, z którego wynikałaby zapowiedź uderzenia oskarżyciela posiłkowego w przyszłości, to oczywiste jest, że ustalone fakty, a nie wadliwa interpretacja art. 190 § 1 k.k. wyznaczyła treść orzeczenia sądu odwoławczego. Kwestionowanie ustaleń faktycznych na etapie postępowania kasacyjnego jest zaś niedopuszczalne.

W tej sytuacji jedynie na marginesie należy zauważyć, że podstawą oceny sądu odwoławczego, że zachowanie oskarżonego nie wyczerpało znamion czynu zabronionego z art. 190 § 1 k.k. było również ustalenie, że wypowiedź ta nie wywołała i co więcej nie była w stanie wywołać u oskarżyciela posiłkowego stanu uzasadnionej obawy, że zostanie spełniona. Wbrew temu co wskazano w kasacji, skarżący nie miał podstaw do uznania tej okoliczności za bezprzedmiotową i to nawet w sytuacji kwestionowania prawidłowości potraktowania słów oskarżonego jako komunikatu niezawierającego w swej treści zapowiedzi popełnienia przestępstwa. Gdyby bowiem nawet przyjąć, że wypowiedź oskarżonego stanowiła groźbę, to kategoryczne stwierdzenie, że nie była ona w stanie z przyczyn obiektywnych wywołać obawy, o której mowa w art. 190 § 1 k.k., połączone z konstatacją, że ów stan nie został w psychice oskarżyciela posiłkowego wywołany, wykluczało możliwość uznania zachowania oskarżonego za wypełniające znamiona czynu zabronionego z art. 190 § 1 k.k., czy też z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 190 § 1 k.k. Grożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę stanowi groźbę karalną z art. 190 § 1 k.k. wszak tylko w sytuacji, gdy groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2017 r., V KK 372/16, OSNKW 2017, z. 9, poz. 51).

Powyższe wywody prowadzą do konkluzji, że nadzwyczajny środek zaskarżenia okazał się bezzasadny i to w oczywistym – pozwalającym

na zastosowanie trybu z art. 535 § 3 k.p.k. - stopniu.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 640 § 1 k.p.k., obciążając nimi oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego.